

Laibacher Diöcesanblatt.

Nr. 13.

Inhalt: I. Kako so ženini in neveste podučevati, da zakonski ne grešijo iz nevednosti, ktere bi bil kriv duhovni pastir? — II. Erledigung der Pastoral-Konferenzen von den Jahren 1876 und 1877. — III. Zur kirchlichen Begräbnisfrage. — IV. Sammlung. — V. Konkurs-Verlautbarung. — VI. Chronik der Diözese.

1878.

I.

Kako so ženini in neveste podučevati, da zakonski ne grešijo iz nevednosti, ktere bi bil kriv duhovni pastir?*)

Iz nevednosti zakonski grešijo, ako niso zadostno podučeni v tem, kar mora vsak kristijan sploh znati, ali v tem, kar morajo zakonski posebej vedeti. Da ne bo duhovni pastir kriv in deležen grehov nevednosti zakonskih, mora torej ženine in neveste podučiti v vseh rečeh, ktere vedeti je dolžnost vsacega kristijana sploh, in ktere vedeti je dolžnost zakonskih posebej.

Duhovni pastir mora pred vsem skerbeti, da ženin in nevesta znata neogibno potrebne reči, tiste namreč, ktere šola imenuje „necessaria necessitate medii et necessaria necessitate praecepti.“ „Uterque sciat rudimenta fidei, cum ea deinde filios suos docere debeat.“ Rit. R.

„Necessaria necessitate medii“ je to, kar mi navadno imenujemo 6 resnic. Da morajo ženini in neveste znati „necessaria necessitate medii“ je očitno, ker taki, ki še tega ne vedo, svetih zakramentov ne smejo sprejemati, in spovednik jih veljavno ne more odvezati. Da se izmed tako imenovanih izobraženih dobijo premnogi, ki ne vedo naštetih 6 resnic, je gotovo; vendar bo župnik redkokrat kriv grehov nevednosti zavolj pomanjkanja znanja tistega, kar je potrebno „necessitate medii“, ker naštetih 6 resnic ni bistveno; bistveno je le, jih vedeti in umeti. Ložej pa se pripeti, da zakonski grešijo, ker niso bili zadostno podučeni v tem, kar je potrebno „necessitate praecepti.“

Kmetiških ženinov in nevest je pač malo, da bi tega, kar je potrebno „necessitate praecepti“, naštetih 6 ne znali; izmed gosposkih pa se jih dobi veliko. Imeti pa mora potrebne vednosti vsak, naj že nosi gosposko ali kmetiško suknjo, naj že ima na glavi klobuk ali pečo. Pa to, da bi kmetiški in gosposki zaročenci imenovane potrebne reči naštetih 6 znali, ni ravno tako težko doseči. Ali „necessaria necessitate praecepti“ naštetih 6 še ni zadosti, treba je vse to tudi umeti vsaj, kar je bistvenega.

V mnogih krajih izpraševanje ženinov in nevest iz kerščanskega uka ni v navadi; pri nas pa, hvala Bogu, ni le v navadi, ampak je tudi strogo zapovedano. Napeljevanje za duhovne sodnije v § 74. pravi: „Ker je zakon zakrament nove zaveze in njim, ki se z njegovo zvezo zvežejo, svete in preimnitne dolžnosti naklada, se osebe, ki so v poglavitnih kerščanskih resnicah nevedne, ne smejo k poroki puščati. Še celo oklicevati ni treba njihovega zakona, dokler se vsaj niso naučili, kar je neogibno potrebno vedeti o Bogu in njegovi volji.“ Ta paragraf je za mnoge zaročence velika sreča, ker vsled njega so prisiljeni se zopet naučiti, kar so že pozabili, ali se naučiti, kar še nikdar niso znali. Mnogim nevednim duhovni pastir pri najboljši volji, pri najbolj ognjeni gorečnosti ne more pomagati, ker jih ni viditi pri pridigah, ne pri kerščanskem nauku, ne pri izpraševanju za velikonočno spoved. Kakor zaročenci pa morajo v farovž priti in se dati iz kerščanskega nauka izpraševati in podučevati. Pri tej priliki ima duhovni pastir marsiktero nevedno in zgubljeno ovčico v svoji oblasti in zamore jo, ako se le hoče potruditi, v bistvenih rečeh, temeljito podučiti in na pravo pot obrniti. Naj bi se vsak duhovni pastir te lepe prilike z veseljem poslužil in jo za podučevanje nevednih vestno porabil!

*) Beantwortung einer Pastoral-Konferenzfrage vom Jahre 1877.

Duhovni pastir pa svoje dolžnosti ne spolni, ako ženina in nevesto le izpraša, kaj znata in kaj ne; ni dosti, da, kakor je bilo že rečeno, „necessaria necessitate praecepti“ naštetih vesta, treba je tudi vse to umeti. Kako bi duhovni pastir to dosegel? Sedanji čas, ko znajo mnogi brati, jim bo lahko v katekizmu pokazal, kaj naj se naučijo. Kteri brati ne znajo, se zamore doma naučiti vsaj navadnih molitev. Pa vse to bo malo zdalo, ako duhovni pastir ne bo truda prevzel, zaročence pridno podučiti, jim vse na drobno razložiti. „Vera je iz poslušanja.“

Kaj se naj od zaročencev zlasti zahteva? Na ktere točke od tega, kar je vedeti potrebno „necessitate praecepti“, naj se poseben ozir jemlje? Pri apostoljski veri naj duhovni pastir n. pr. gleda na to, da bodo umeli, kaj pomenijo besede: „Sedi na desnici Boga Očeta vsegamogočnega“. Potem se morajo skerbno podučiti o sveti Cerkvi, o njeni nezmotljivosti, tudi o nezmotljivosti papeževi, o znamenjih prave Jezusove Cerkve. Moralisti terdijo, da to znati in razločno verovati je vsak dolžan pod velikim grehom in da se ne more odvezati tisti, kateri tega ne zna ali se v kratkem naučiti ne obljubi. Z veliko marljivostjo bo vestni duhovni pastir zaročence tudi podučeval o naj potrebnejših zakramentih. „Sciri debent et credi sacramenta, quae cuilibet sunt necessaria: ut Baptismus, Eucharistia et Poenitentia.“ Tedaj je dolžnost, nauk o teh zakramentih znati, in pomanjkanje vednosti v tem je greh.

Pri nauku o svetem kerstu naj se zlasti neveste dobro podučijo o kerstu v sili. Marsiktera nevesta pride pozneje kakor žena v okoliščine, da mora otroka v sili kerstiti. Kako bo pa prav kerstila, ako ni dobro podučena v tem, kar je k veljavnosti svetega kersta bistveno potrebno? V sili se je že mnogo kerstov zaradi nevednosti neveljavno podelilo. Pa bi kdo utegnil ugovoriti: Saj so babice, bo že babica kerstila. Kaj pa, če babica sama ne zna prav kerščevati, ali pa, če tudi zna, pa je ni dobiti?

Pri podučevanju o zakramentu svetega rešnjega Telesa naj duhovni pastir ne pozabi, zaročencev nagibovati, sveto obhajilo sprejeti le po vredni pripravi, in jim na serce pokladati, po svetem obhajilu se za tu presveti zakrament Jezusu vredno zahvaliti. Premalo se vidi za sveto obhajilo priprave, premalo po sv. obhajilu zahvale, morebiti zato, ker je v tem premalo podučnja.

Silno važen pa je zlasti nauk o sveti pokori. Koliko je neveljavnih spoved zavolj pomanjkanja vednosti! Naj se torej zaročenci temeljito podučijo v vsem, kar je potrebno za vredno in veljavno sprejemanje zakramenta svete pokore. Posebej pa je treba pridno in neutrudljivo učiti o kesanju in nagibih za kesanje, potem o dolgi spovedi. Ako duhovni pastir želi, da bi zaročenci z nevrednim sprejemanjem svetih zakramentov ne grešili, tega nauka pač ne bo opustil. Kolikokrat ima pred seboj ženina in nevesto, od katerih tudi brez spovedi vé, kako jima je dolga spoved neogibno potrebna! Pa če tudi temu ali unemu ni potrebna, kako je koristno, da se novi stan prične z novim življenjem! Da bi se zaročenci ložej pripravili za dolgo spoved in s tem tudi za zakrament svetega zakona, naj jim duhovni pastir prigovarja in na serce poklada iti k spovedi precej, ko sta pervikrat na oklicu. Zakaj pač? Če so še v bližnjih grešnih priložnostih, se jim na ta način lahko zapove, da naj jih zapustijo; če so v grešnih navadah, se jim pomočki na roke dajo, se zoper nje vojskovati; če imajo kaj povračevati, se jim naroči, da naj to dolžnost spolnijo. Kako terdo pa gre marsikteremu spovedniku, ako ženin in nevesta prideta k spovedi še le zvečer pred poroko! Iti k spovedi dvakrat, enkrat o prvem oklicu in drugikrat še pred poroko, je tudi iz tega ozira priporočevati, da se zamorejo zakonski zadržki, ki so se morebiti v spovednici zapazili, odstraniti še pred poroko. Kolikokrat se najdejo pri spovedi zadržki! Ženin ti pové, da je grešil s sestro svoje neveste in s tem je razodel tudi razdiravni zakonski zadržek, ako je bilo nepripuščeno združenje popolno. I je dobil spregled, da sme vzeti v zakon svojo svakinjo. V spovednici razodene, da je ž njo grešil, pa v prošnji za spregled o tem ni nič omenil. Če je v prošnji za spregled ta okoliščina zamolčana, podeljeni spregled nima veljave. V kake stiske pridejo tedaj lahko zaročenci, ako precej po prvem oklicu k spovedi ne gredó! Prav ima Dubois, ki govori: „Ne moremo zamolčati, da je napčna in zaveržljiva tista vaja, po kateri se zaročenci še le v jutro poroke same, ali še celo eno uro poprej spovedujejo in se jim potem ob enem silno naglo trije zakramenti urno drugi za drugim podeljujejo, če tudi za to ni družega vzroka kakor složnost. Ali more iz tega kaj družega izhajati kakor nepoštovanje svetega? Zato po pravici zapoveduje sveti tridentinski zbor zaročencem spoved vsaj tri dni pred poroko (sej. 24.)

Imeniten nauk, kterege pri razlaganju Božjih in cerkvenih zapoved duhovni pastir opustil ne bo, je nauk o postu. Sv. Karol Boromej piše, da spovednik ne sme odvezati gospodinje, ktera ni podučena v tem, kar zadeva cerkveno zapoved o postu. Kako bo v tem podučena gospodinja, če se nevedna nevesta ni podučila? Podučena mora biti gospodinja o postni zapovedi, da ve razložek delati, koga dolžnost veže se postiti, in koga zopet ne. Iz mnogih drugih vzrokov tudi je važen ta nauk za gospodinje, zlasti pa sedanji čas zavolj tako obilnih

spregledov, da dobro vedó, da se večkrat spregleduje, da se smejo mesne jedi uživati, se pa ne spregleduje, si v jedi ne pritergovati.

Da bi se pa s podučevanjem zaročencev toliko več doseglo, je potreba, da so duhovni pastirji edini, da so vsi goreči, da se ne bo reklo: Vi toliko od mene zahtevate, tam pa tam se pa vse tako lahko opravi. Goreč naj bo duhovni pastir v podučevanju ženinov in nevest, vendar naj ne uganja nobenih sitnost. Prava gorečnost je namreč odjenljiva, pa ne slaba, vestna, pa ne presiljena, stanovitna, ne pa svojeglavna. Duhovni pastir naj bo v podučevanju ženinov in nevest goreč, pa tudi poln potrpežljivosti in ljuberni.

Cilj in konec izpraševanja ženinov in nevest je, da duhovni pastir spozna, če potrebno vednost imata, in da ji podučí, če sta nevedna. Ko bi duhoven imel popolnoma prepričanje, da sta ženin in nevesta dobro podučena, bi zamogel izpraševanje tudi opustiti. Pri zaročencih, ki se branijo izpraševanja, naj skuša, da svoj namen doseže po drugi poti. Naj upornemu reče to in to iz katekizma se naučiti. Ali naj se ž njim prijateljsko pogovarja in svoje besede tako suče, da mu pové vse potrebne reči in se zanašati zamore, da je upornik vsaj v bistvenih rečeh podučen — za silo. Izpraševanje iz kerščanskega nauka bi se tudi dalo nadomestiti, ko bi zaročenec pri vestnem in zadostno učenem duhovnu spoved opravil.

Ni zadosti, da sta ženin in nevesta podučena v tem, kar je vsacemu kristijanu znati zapovedano; podučena morata biti tudi v tem, kar je potrebno znati zakonskim posebej. Znati morajo zaročenci nauk o zakramentu svetega zakona, spoznati morajo dolžnosti do eden družega, dolžnosti do otrok, do starih, do poslov . . .

Pred vsem morajo zaročenci biti podučeni o zakramentu svetega zakona; vedeti morajo, kaj je zakon, kaj je njegov namen, ktere milosti deli. V nauk o zakonu naj vplete tudi nauk o cerkvenih šegah pri poroki. Kako lahko zamore se govoriti od nerazvezljivosti zakona pri razlaganju. besedi: „Sklenitev rok pomeni, da zdaj pred Bogom in kerščansko družbo sveto poterdita, enega družega ne zapustiti, akoravno vama Bog nadlogo pošlje ampak vedno ljubeznjivo in eden drugemu pomagajoča tako dolgo skupej ostati, da vaji bo smert ločila?“ Razlagovaje besede: „Vzemita perstan, kateri naj vaji vedno opominja, da med seboj zakonsko zvestobo, ki si jo zdaj eden drugemu obljubita, do smerti natanko deržita,“ bo lahko povedati nekoliko o grozovitosti greha prešestva. Kdor, ve, kakošen je duh sedanjega časa, bo tudi vedel, kako je potrebno govoriti o nerazvezljivosti zakona, in kdor je skušen duhovni pastir, vé, kako je potreba popisavati ostudnost in hudobijo prešestva.

Pri izpraševanju zaročencev se tudi ne smé pozabiti zaterjevati, da zakon je zakrament živih, da je torej potrebno, da sta ženin in nevesta v stanu gnade Božje, kadar k altarju stopita. Da bi v gnadi Božji k poroki prišla, jima mora duhovni pastir po velevanju tridentinskega zbora (sej. 24.) strogo zapovedati, da ne smeta oba pod eno in tisto streho stanovati. Tudi naj duhovni pastir opominja, da, kolikorkrat se v tem času iz posebnih vzrokov snideta, naj se to le zgodi vpričo staršev ali drugih poštenih ljudi, in sploh naj živita vsak za se v vsej spodobnosti in naj se pripravljata z molitvijo in z drugimi dobrimi deli za sveti zakon. Koliko grehov bi se ubranilo, ko bi se taki nauki vselej dajali!

Veliko grehov se zgodi tudi pri ženitovanjskih gostijah. Zato je opomniti zaročence, naj bodo na ženitovanjskih gostijah zmerni, naj se gostijo po zgledu Sare in Tobija v strahu Božjem, naj se vedejo, kakor v pričujočnosti Jezusa in Marije. Tudi naj se prigovarja, da bi poroka bila zjutrej, da bi zamogli tako biti tudi pri sveti maši in prejeti blagoslov za ženina in nevesto, ako ga nevesta še nikoli ni prejela. Taka je želja cerkve, in tudi po obredniku naše škofije naj se, kolikor je mogoče, raji dopoldne kakor popoldne poroča. In to prav, ker koliko se zgodi nerodnosti po noči! Kolikokrat pridejo zvečer k poroki vinjeni, da komej stojé! Vendar mora biti duhovni pri tem prigovarjanji previden, da ne bo nanj letel sum, da to priporočuje le iz gole sebičnosti, da bi se mu maša plačala . . .

O zakonskih zadržkih pri tem podučevanju ne bo treba nič govoriti, ker od tega se je vse, kar je bilo poglavitnega, že omenilo pri narejanju zapisnika zaročencev. Ali bo pa potreba ženinu in nevesti kaj povedati o tem, kar je zakonskim pripuščeno in kar jim ni pripuščeno? O tem govoriti je težavno in nevarno, da se zaročenci ne pohujšajo in da se njihova sramežljivost ne žali. Zatorej rimski obrednik v tej zadevi veleva tole: „Admoneantur conjuges, antequam contrahant, quomodo in matrimonio recte ac christiane conversari debeant diligenterque instruantur ex divina scriptura exemplo Tobiae et Sarae verbisque angeli Raphaelis eos edocentis, quam sancte conjuges debeant convivere.“ Rimski obrednik ukazuje tedaj duhovnemu pastirju ženine in neveste o zakonski dolžnosti le sploh podučevati ter jih z malo besedami iz Tobijevih bukev napeljevati, da naj v strahu

Božjem in z vso čistostjo spolnujejo sveto dolžnost zakonskega stanu. Zastran zakonske dolžnosti in dotične pokorščine bo torej duhovni pastir zaročencem k večemu rekel to, kar sveti Pavel (1. Kor. 7, 2—4.) govori: „Zoper nečistost imej vsak svojo ženo in vsaka imej svojega moža. Ženi naj mož dolžnost stori, ravno tako tudi žena možu. Žena čez svoje telo nima oblasti, ampak mož, ravno tako tudi mož nima oblasti čez svoje telo, ampak žena!“ Mnogi menijo, da je v zakonu vse dopuščeno. Da bi spoznali, da zakon ne daje pravice do nikakoršnih nesramnost, naj se jim povedó besede, ki jih je govoril angelj Rafael mlademu Tobiju (Tob. 6, 16. 17.): „Poslušaj me, in ti bom povedal, kdo so, čez ktere ima hudič oblast. Oni so namreč, ki tako v zakon stopijo, da Boga od sebe in iz svojega serca odženo, in svoji poželjivosti tako strežejo, kakor konj in mezeg, ki pameti nimata; čez take ima hudič oblast.“ Tolikanj bolj so kerščanski zakonski dolžni zvesto ohraniti svojemu stanu primerno čistost, vedno pred očmi imeti sveti namen, ki ga je Bog imel pri postavljenji zakonskega stanu, in si nikdar nič ne dopustiti, kar bi temu Božjemu namenu nasprotovalo ali kar bi bilo zoper njihovo vest, ker tudi v zakonu ni vse pripuščeno. Ka bi pa še dvomili, kaj je dopuščeno in kaj ni dopuščeno, naj spovednika odkritoserčno poprašajo.

Pri spovedi, se ve, se more bolj naravnost govoriti, ako se zaročenec obtoži grehov zoper čistost. Če je pa zaročenec nespriden, nedolžen, naj ga spovednik pri poslednji spovedi pred poroko z vso previdnostjo in s kratkimi besedami le opominja, da zoper svetost zakonskega stanu in zoper svojo vest nikdar nič ne sme storiti in ne privoliti. Ko bi pa še kakošen dvom imel, naj vpraša modrega spovednika.

Obtoži se morebiti včasih kdo, da je že perve tri dni ali zvečer pred svetim obhajilom ali v velikem postu ali o velikih praznikih opravljal zakonsko delo. Kaj je od tacih soditi? V mašnih bukvah se bere: „Moneat sacerdos sermone gravi, ut . . . orationis tempore et praesertim jejuniorum ac solemnitatum casti maneant.“ In Catech. R.: „A matrimonii officio interdum abstineant, imprimisque id sibi observandum sciunt tribus saltem diebus, antequam sacram eucharistiam percipiant.“ To zamore duhovni pastir povedati s sramežljivimi besedami ter naj navede zgled Tobija in Sare, ki sta tri dni po poroki molila in kakor brat in sestra živela. Reči se zamore: Tobija in Sara sta po poroki tri dni molila, kakor brat in sestra živela, tako tudi sveta Cerkev želi, da bi mož in žena včasih, posebno pa v velicem postu, o velicih praznikih, dan pred prejemanjem svetih zakramentov, živela kakor brat in sestra. To sveta Cerkev želi, svetuje, priporoča, vendar ne zapoveduje. Ta pristavek je potreben, da zaročenca pozneje vsled nevednosti ali iz napéne vesti ne grešita.

Nevest naj ne pozabi duhovni pastir opominjati, da žene, ki so v drugem stanu, se morajo varovati vsega, kar bi otroku, ki ga imajo pod srcem, škodovalo na zdravji ali še celo na življenji, kakor: jeze, žalosti, težkega dela, vzdigovanja, spenjanja, pripogibovanja, plesanja, skakanja, terdega prepasovanja, terde hoje, stopanja v merzlo vodo. Pové naj jim tudi, da matere ne smejo detet pri sebi v postelji imeti, da se vsaka nesreča odverne.

Po različnosti ženinov in nevest bo tudi različno podučevanje. Ne bo pravil vsega vsacemu, ne bo učil vsacega po enem in ravno tistem kopitu, ne bo zahteval od vsacega enako veliko. Posebni nauki bodo potrebni še za tiste, ki nameravajo v zakon stopiti z drugovercem, drugoverko. Takim bo odgovarjal, odsvetoval, bo nasledke tacih zakonov živo pred oči postavljaj. Če ne bo mogoče tacega zakona ubraniti, bo učil, kako v takem zakonu se zadržati . . . Če pridejo ženini in neveste s prošnjo, da naj bi se jim v tej ali drugi reči spregledalo, naj duhovni pastir ne pozabi besedi, da „omnis dispensatio est legis dissipatio“, naj se spomni, kar pravi „Kirchliches Verordnungs-Blatt für die Laibacher Diöcese“ šte. XXXVII. str. 302. Resnične so besede, ktere piše Dubois: „Znamnje verske vnemarnosti, duhovnega uboštva in nrayne slabosti je, da se dan danes tako pogostoma prošnje za spregledanje zakonskih zadržkov prinašajo, in iz te zlorabe mora priti popolni propad cerkvenega strahu in reda in celo še večje oslabilje in večja spridenost našega rodu, ako se mu po pravici ne bode ustavilo.“ (Primeri tudi napeljevanje za duhovne sodnije §. 81.) Kako žalostno je pogosto slišati baharske besede: „Bom oklice kupil“, ali: „Toliko bom plačal, pa bom ranjce sestro vzela“ . . . Naj duhovni pastir kolikor mogoče odvrtačuje, da se ne bo prosilo za spregled, kjer ni prave in resnične potrebe; če pa odverniti ne more, naj tacih, ki prosijo za ta ali uni spregled, akoravno ni potrebe, ne podpira.

Včasih pridejo tudi zaročenci, ki so si po starosti zelo navskriž, 20letni ženin pripelje 35 ali 40letno nevesto. Koliko grehov je nasledek tacih zakonov! Rekel mi je pred leti mož, ki je imel zelo staro ženo: „Gospod, ako bote kterikrat župnik, odvrtačujte po moči, da se ne bodo jemali taki, kterih eden je veliko stareji.“ Tako je govoril postavni mož, ki je svojo staro ženo ljubil. Vendar naj bo v tej reči duhovni pastir moder in previden. Pri izpraševanji družega ne bo rekel, kakor to: Vse je prav, ali po mojih mislih ne gresta skupaj, ker skupaj

ne gre vajna starost. Posebnega nauka je potreba, če se ženijo vdovci z otroci, ali vdove, ki imajo otroke. V tacih zakonih sta pravi oče ali prava mati v vsem, kar zadeva otroke, preveč občutljiva, očem in mačeha pa imata navadno premalo ljubezni do pasterkov in pasterk. Kadar ima duhovni pastir pred seboj zaročence, kateri bodo morali živeti s starimi, naj jim na serce poklada s starimi lepo ravnati, tako ravnati, kakor si želijo, da bi drugi ž njimi ravnali, če bodo starost dosegli. Tako naj se dalje dajo vselej še posebni nauki, ako se vidi, da so jih zaročenci potrebni.

Slednjič naj se da zaročencem njihovemu stanu primerno vodilo za prihodnje zakonsko življenje. Posebno naj priporoča, da naj vsak večer vest izprašajo in kesanje obudijo; da naj večerno molitev skupaj z vso družino opravljajo (rožni venec), da naj redno obiskujejo očitno Božjo službo in da naj tudi popoldanje Božje službe ne opuščajo. Pri mnogih bo duhovni pastir spoznal, da k kerščanskemu nauku ne bodo hodili, če jim to še tako iskreno priporoča. Takim naj naroči si kupiti katekizem in iz katekizma vsaki teden kaka dva lista brati. Kdor se z duhovnim pastirstvom peča, vé, kako je to potrebno. Naj priporoča, pogosto prejemati zakrament sv. pokore in presvetega rešnjega Telesa. Ravno tako naj tudi priporoča, obletnice poroke se spominjati in jo vsako leto obhajati s tem, da gresta k spovedi in prejmeta vredno sveto obhajilo. Kako srečni bi bili zakoni, ko bi se možje in žene po teh vodilih ravnali!

A. P.

II.

Erledigung der Pastoral-Konferenzen.

A. Vom Jahre 1876.

Mit Erlaß vom 13. September 1876 (Diöz. Blatt Nr. 12 p. 143 sub IV.) hat das Ordinariat die Abhaltung der ersten Pastoral-Konferenzen an den Dekanatsorten für den Monat November desselben Jahres angeordnet und der hochw. Diözesangeistlichkeit zur Besprechung vorgelegt

die Fragen:

1. Nach welchen Grundsätzen hat man bei Bewilligung der öftern Kommunion zu verfahren?
2. Wie soll der Katechet die Schulkinder in das katholische Cultleben einführen? — und
3. Ist ein Diözesan-Gesangbuch wünschenswerth? — Wie könnte man die Heranbildung von tüchtigen Organisten erzielen?

Dieser Anordnung folgte der ehrw. Kuratlerus mit lobenswerthem Eifer und es sind laut der eingelangten Pastoral-Konferenz-Protokolle in allen Dekanaten die Konferenzen unter Vorsth der Herren Dechante bei großer Betheiligung der Dekanatsgeistlichkeit abgehalten worden. Die darüber erstatteten Berichte und die mit denselben vorgelegten schriftlichen Referate bezeugen, daß man die vorgelegten Fragen reiflich durchdacht, mit großem Fleiße gründlich besprochen, im Allgemeinen richtige Grundsätze anerkannt, praktische Bestimmungen aufgestellt und berücksichtigungswürdige Beschlüsse gefaßt hat.

Bezüglich der ersten Konferenz-Frage wird auf das in Nr. 11, Diöz. Blatt de 1878, mitgetheilte Referat mit dem Bemerken hingewiesen, daß man daraus die volle Anerkennung, resp. Vervollständigung oder Berichtigung der in den einzelnen Konferenzen diesfalls vorgebrachten Grundsätze entnehmen wolle.

Ueber die zweite Frage wurde im Diöz. Blatte Nr. 14 de 1877 eine Abhandlung veröffentlicht, welche den Herren Seelsorgern, besonders den Herren Katecheten zur öftern Erwägung und Beherzigung empfohlen wird.

Belangend die dritte Frage konstatiren die Konferenz-Berichte die allgemeine Uebereinstimmung über die Nothwendigkeit der Beforgung eines Diözesan-Gesangbuchs, weil dadurch das Ungeziemende aus der Kirchenmusik ausgeschieden, eine wünschenswerthe Einigkeit herbeigeführt, der Kirchengesang gehoben, dem allgemeinen Volksgefange in der Kirche der Weg bereitet, den Organisten ein erwünschter Leitfaden geboten und selbst nicht musikalischen Pfarrern die Ueberwachung der Kirchenmusik, als zur hl. Liturgie gehörig, ermöglicht wird.

Betreffend die Heranbildung tüchtiger Organisten wird unter den nun thatsächlich obwaltenden Verhältnissen die Nothwendigkeit der Errichtung einer Schule für Organisten anerkannt und sind die diesbezüglichen Anträge durch

Einführung des Cäcilien-Vereines für die Laibacher Diözese, durch Errichtung der Organisten-Schule in Laibach aus jährlichen Beiträgen der Kirchen bereits realisiert; es wird nur mehr der Wunsch ausgesprochen, daß die hochw. Diözesan-priester dem Cäcilien-Vereine in noch größerer Zahl als Mitglieder beitreten und auch unter den Laien mehrere für denselben zu gewinnen trachten möchten.

Die Herausgabe eines Diözesan-Gesangsbuches hat der Ausschuß des Cäcilien-Vereines in der diesjährigen Generalversammlung übernommen und das Ordinariat hat die in den Konferenz-Berichten ausgedrückten praktischen Winke demselben zur Berücksichtigung mitgetheilt.

B. Vom Jahre 1877.

Auch für diese Konferenz wurden der hochwürdigen Kuratgeistlichkeit drei Fragen zur Behandlung vorgelegt.
1. „Welcher Betrag soll für die Lesung hl. Messen als Handstipendium festgesetzt werden?“

Diese Frage wurde den Pastoral-Konferenzen aus dem Grunde zur Berathung und Antragstellung vorgelegt, weil auch hierin eine gewisse Gleichförmigkeit in der Diözese wünschenswerth ist. — In richtiger Auffassung der geschichtlichen und juristischen Seite dieser Frage sowohl als in Würdigung der jetzigen Zeitverhältnisse haben die Pastoral-Konferenzen ganz billige Wünsche geäußert und man findet in Berücksichtigung der in den einzelnen Konferenzen zum Ausdruck gebrachten Ansichten über die Höhe der Handstipendien für Lesung hl. Messen in der Laibacher Diözese Nachfolgendes zu verordnen:

1. Das gewöhnliche Handstipendium wird mit 60 kr. öst. Währ. angesetzt.
2. Für die Lesung hl. Messen an bestimmten Tagen, an bestimmten Altare, zur bestimmten Stunde, oder wenn die vorhergehende Verkündigung von der Kanzel verlangt wird, kann ein höherer Betrag bis zu Einem Gulden, in sehr später Stunde bei besondern Anlässen bis zwei Gulden vom Priester verlangt werden.
3. Wird die heilige Messe in einer entfernten Filialkirche gewünscht, so kann man sich den Weg mit 50 kr. für jede halbe Stunde Entfernung bezahlen lassen.
4. Testirte, jedoch nicht gestiftete hl. Messen, für welche vom Testator letztwillig ein Legat ausgesetzt wird ohne ausdrückliche Angabe der Anzahl der hiefür zu persolvirenden hl. Messen, dürfen mit 1 fl. berechnet werden.
5. In jenen Fällen, wo gestiftete Messen, Offiziaturen . . . die dem Vorangehenden entsprechende Bedeckung nicht finden, hat man sich unter Darstellung der eigenthümlichen Verhältnisse an das Ordinariat mit einem Gesuche um Regelung der betreffenden Messen zu wenden.

Bezüglich der zweiten Frage: „Wie wären die Stolgebühren zu regeln?“ — wird bemerkt, daß die diesbezüglich mit lobenswerthem Eifer ausgearbeiteten Entwürfe aller Berücksichtigung würdig sind und seiner Zeit bei Znangriffnahme der Stolgebühren-Regulirung, welche mit der in Aussicht stehenden Regulirung der Kongrua des Klerus im Zusammenhange steht, sehr nützliche Anhaltspunkte der Berathung darbieten werden, vorläufig aber hat es in der Praxis bei dem im Jahre 1816 von den Behörden festgesetzten Stolgebührenpatente und bei der vom Kapitular-Konfistorium im Jahre 1859 bezüglich der Exequien herausgegebenen Stolgebührenbemessung zu verbleiben.

Zur dritten Frage, betreffend den Brautunterricht, wird in Nr. 13. de 1878, d. i. in der vorliegenden Nummer des „Diöz.-Blattes“ eine Abhandlung mitgetheilt, die der hochw. Diözesangeistlichkeit eine erwünschte Anleitung bei sich ergebender Gelegenheit sein dürfte.

Ueber andere Gegenstände, rücksichtlich welcher außer den Konferenzfragen von einzelnen Konferenz-Mitgliedern Fragen oder Anträge gestellt worden sind, werden separate Abhandlungen Aufschlüsse ertheilen.

III.

Zur kirchlichen Begräbnisfrage.

(Fortsetzung von Nr. 11, Seite 90.)

Ad ulteriorem thesis nostrae confirmationem adducere possumus.

6. Canonistarum doctrinam.

a. Bernardi Sannig *Universum jus canonicum*. Editio Pragae anno 1692 lib. III. Decretalium D. Gregorii Papae IX. Tit. XXVIII. De sepulturis Cap. IV. *Varia circa sepulturas resolvuntur n. 1.: Dico primo: nemini dāneganda est sepultura ecclesiastica seu in loco sacro, iis exceptis, qui ex juris canonice dispositione ea privantur.*

b. Petrus Leurenus, Forum beneficiale par. I. qu. 452. n. 1.: Parochus parochianos suos omnes, quibus sepultura sacra conceditur, sepelire debet in ecclesia vel coemeterio parochiali.

Citatus canonista enarratis verbis, dum parochum eos, quibus sepultura sacra conceditur, in ecclesia vel coemeterio sepeliri jubet, sat aperte indigitat, locum, ubi fideles sepeliuntur, pertinere ad notionem sepulturae ecclesiasticae.

c. Succinta ss. canonum doctrina seu Decretalium Gregorii IX. Pontif. Max. lib. V. olim a R. P. Francisco Schmalzgrueber, nunc a quodam ejus discipulo in Compendium contracta, par. II. Tit. XXVIII. §. V. de personis sepultura sacra indignis. Edit. Augustae Videlic. 1747. Quaes. 2. Quid faciendum casu, quo alicui sepultura ecclesiastica concessa fuit, cui illa negari debuit? Rs. 1. Si ossa discerni possunt exhumari debent; si non possunt discerni, relinquenda sunt ad vitandam vexationem cadaverum.

Si ergo auctor in coemeterio sepultura ecclesiastica indignum sepultum exhumari docet, apparet, se locum, ubi sepeliuntur fideles, ad notionem sepulturae ecclesiasticae numerare.

Eandem doctrinam iisdem verbis reperies: Clerus saecularis et regularis seu Decretalium Gregor IX. Pontif. Max. lib. III. Auctore Francisco Schmalzgrueber. Edit. Dilingae 1726. Lib. III. Tit. 28. de Sepulturis §. V. Qu. 2. Rs. 1. et 2.

d. Lucii Ferraris, Prompta bibliotheca, ver. Sepultura n. 169: Sepultura ecclesiastica non est a parochio retardanda seu differenda cadaveribus sub praetextu compositionis Quartae funeralis S. Congreg. Ep. et Rg. in Cassanensi 5. Maji 1617. Nec etiam propter jus sepulturae minime solutum, cum nulla ratio patiatur christianaeque pietati repugnans videatur maxime vero ob pecuniarum interesse cadavera insepulta remanere. S. Cong. Ep. et Rg. in Crotoniens. die 17. Sept. 1617.

Citatus auctor loquens de sepultura ecclesiastica, allegat decisiones s. Cong. Ep. et Rg. vetantes, quominus defunctorum corpora insepulta sinantur ob quasdam solutiones et indicat luculentur, notionem sepulturae ecclesiasticae comprehendere et locum, ubi sepeliuntur fideles.

Idem Ferraris eodem loco n. 174: Item notorie excommunicati — scilicet sepultura ecclesiastica carere debent — cp. de communione 1. Caus. 24. q. 2.; cp. Sacris 12. de sepulturis, nisi in articulo mortis signa poenitentiae dederint ac per eos non steterit, quominus fuerint absoluti. In tali enim casu dicti excommunicati etiam post mortem ritu ab ecclesia praescripto absolvi sicque absoluti in loco sacro sepeliri possunt ac debent. Cp. a nobis 28. de excom. sent. in VI. Et sic expresse declaravit S. Cong. Ep. et Reg. in Nolana 19. Julii 1619 apud Barbosa lib. 2. jur. eccl. univ. cp. 10. n. 40. et de off. et potest. Parochi par. 3. cp. 26. n. 40.

e. Prosperi Farinacii Ig. Romani, Variarum Quaestionum et communium opinionum criminalium par. VIII. de haeresi Qu. CXCII. §. 3. n. 38.: Regula sit, quod haeretici ecclesiastica sepultura carere debent, nec pro eis orandum est.

Et quod auctor ad sepulturam ecclesiasticam numerat locum, ubi sepeliuntur fideles, apparet ex ejus doctrina, quam tradit, si haeticus sepultura ecclesiastica donaretur, dicit nempe n. 41.: Amplia III. Ut haeretici sepulti ossa exhumantur, nec propterea, qui haeticos sepelierunt, ab excommunicatione absolvuntur, nisi sepultorum ossa exhumaverint.

f. Collectanea Decisionum omnes fere casus in tribunalibus Italiae, praesertim S. Cong. Neap. Hispan. Galliae, German. et Polon. decisos ac controversos complectens, Auctore Joanne Aloysio Riccio. Edit. Coloniae Allobrog. 1639 par. VI. collec. 2143 super rebus de sepultura: . . . Attamen publice excommunicato in puncto mortis et foro poenitentiali absoluto, sepultura dari potest, maxime si officialis vel vicarii auctoritas intervenerit. Cappel. Tholos. decis. 369.

Contrarium tamen est in eo, qui se occiderit, cadaver enim ejus, qui impias sibi manus intulit, ecclesiastica sepultura dignum non est, sed inter stercora projiciendum est, ut fuisse observatum in Ros. Avenion. apud de Laurentiis decis. 123, scribit etiam Franc. Marcus decis. 671. par. 2.

IV.

Sammlung für die durch Ueberschwemmung Verunglückten Innerkrains.

Das hohe k. k. Landes-Präsidium für Krain hat mit Zuschrift vom 17. Dezember d. J. Nro. 2527 anher die wörtlich nachstehende Mittheilung gemacht:

„Nach einem Berichte der k. k. Bezirkshauptmannschaft Voitsch hat die in Folge anhaltenden Regenwetters eingetretene Ueberschwemmung in den Thälern von Planina und Zirkniß solche Dimensionen erreicht, daß die dadurch erzeugte Noth bereits einen traurigen Höhepunkt erlangt hat, welcher auch epidemische Krankheiten im Gefolge haben dürfte. Insbesondere ist die aus 43 Häusern bestehende Ortschaft Unterseeberdorf durch den abnormen Austritt des Zirknißer Sees hart mitgenommen worden, allwo die sämtlichen Wirthschaftsgebäude und 27 Wohngebäude derart unter Wasser gesetzt worden sind, daß alle Schweine geschlachtet, das übrige Vieh in andere Ortschaften untergebracht und die tief in undirten Wohnhäuser nach Art der Pfahlbauten hergerichtet werden mußten, wo die bedauerungswürdigen Bewohner auf in den Vorhäusern mit Brettern belegten hölzernen Böcken, und dort aufgeschichtetem Stroh ihr Lager haben. Da ihnen durch die hereingebrochene Ueberschwemmung alle Lebensmittel und Vorräthe größtentheils ganz zu Grunde gingen, die Feuerung fast unmöglich geworden, und ihnen somit bereits die nöthige wärmende Nahrung mangelt, so daß schon Fieberkrankheiten unter ihnen auftreten, erscheint ihre höchste Nothlage auf einem Punkte angelangt, der die schnelligste unterstützende Hilfe in ergiebigster Weise um so dringender in Anspruch nehmen muß, als diese armen Insassen durch diese Ueberschwemmung auch ihre sämtliche Winteransaatz verloren, in kurzer Zeit durch zwei Feuersbrünste arg mitgenommen wurden, und es ihnen schwer fallen wird, ihre durch den hohen Wasserstand mehr oder minder beschädigten Gebäude feinerzeit herstellen zu können.

In eine gleiche Nothlage sind die Ortschaften Ober- und Unter-Planina mit Mülhthal durch die Ueberschwemmung des dortigen Thalkessels gerathen, wo 16 Häuser von ihren Bewohnern geräumt und ihrem Schicksale überlassen werden mußten; dabei ist dort der Ablauf des Inundationswassers voraussichtlich vor 2 bis 3 Monaten nicht zu erwarten, welche Kalamität die Nothlage, besonders jetzt zur rauhen Winterszeit, noch weit empfindlicher steigert.“

Zur Vinderung dieser besorgnißerregenden Nothlage hat das hohe k. k. Landes-Präsidium eine Sammlung milder Beiträge im ganzen Kronlande eingeleitet.

Hievon wird der hochwürdige Kuratlerus mit der Einladung in die Kenntniß gesetzt, zum besagten Zwecke eine Almosenammlung in den Kuratkirchen in üblicher Weise vorzunehmen und deren Ergebnis der k. k. Bezirkshauptmannschaft des eigenen Bezirkes zu übermitteln.

V.

Konkurs-Verlautbarung.

Die Pfarre Unterlag, im Dekanate Gottschee, wird abermals zur Bewerbung ausgeschrieben.

Die Gesuche sind an die hohe k. k. Landesregierung für Krain zu Laibach zu stilisiren.

Ebenso wird die Lokalie S. Crucis in Rote ob Assling, im Dekanate Radmannsdorf, zur Bewerbung ausgeschrieben.

Die Gesuche sind an die löbliche Inhabung der Gewerkschaft in Sava zu richten.

Die Pfarre Stockendorf im Dekanate Möttling wird zur Bewerbung ausgeschrieben. Die Gesuche sind an die hohe k. k. Landesregierung zu richten.

VI.

Chronik der Diözese.

Herr Karl Jančigar, Pfarrkooperator in Altenmarkt bei Pölland, wurde für die Pfarre Nesselthal präsentirt.
Herr Josef Gerzin, Pfarrkooperator in Rieg, wurde als solcher nach Altenmarkt bei Pölland übersezt.

Vom fürstbischöflichen Ordinariate Laibach am 30. Dezember 1878.